

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ " СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ "
ФАКУЛТЕТ ПО НАЧАЛНА И ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА

1574 София, бул. " Шипченски проход " N 69 а, тел.: 872-08-93

Утвърдил:

Декан:

(проф. д-р Е. Ангелова)

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА СПЕЦИАЛНОСТ „ЛОГОПЕДИЯ“
бакалавърска и магистърска степени

1. Предметна област, цел и структура на логопедията като наука. Място на логопедията в системата на науките, връзка с науките, определящи нейния фундамент.
2. Понятиен апарат на логопедията – основни понятия от сферата на медицинските и на поведенческите науки. Различия между по-стария и съвременния понятиен апарат.
3. Дефиниране на езика. Когнитивен аспект и невропсихологична организация на езиковите процеси. Компоненти на езика. Прояви на езикова патология.
4. Дефиниране на говора. Компоненти на говора, анатомо-физиологична организация на говорните процеси. Прояви на говорна патология.
5. Етиология на комуникативните нарушения. Органични (неврологични и биомеханични поражения) и функционални причини за поява на комуникативните нарушения. Роля на социално-психологическите фактори.

6. Теоретични модели на речевата патология. Съвременна класификация на комуникативните нарушения - говорни и езикови нарушения.
7. Изследване на комуникативните нарушения – етапи и процедури за интензивно логопедично изследване и идентификация на симптомите и синдромите на речевата патология.
8. Взаимовръзката диагностика-терапия в логопедията. Видове логопедична терапия – основни и допълващи. Принципи и методи на логопедичната терапия.
9. Гласови нарушения. Етиология и форми на гласовата патология. Симптоми на нарушения на гласа при отделните форми на гласова патология.
10. Гласова терапия – особености на системата и етапите за преодоляване на гласовите нарушения. Методи за постановка на гласа и подобряване на качествата му.
11. Артикулационни нарушения. Неврологични и биомеханични причини за появата им. Симптоми и обща характеристика на артикулационните нарушения. Етиология и прояви на специфичните артикулационни нарушения.
12. Артикулационна терапия - етапи и съдържание на логопедичната интервенция по преодоляване на артикулационната патология. Структура и специфика на работата в отделните етапи.
13. Вродени цепнатини на устните и/или небцето (ВЦУН). Видове ВЦУН, етиологични фактори за появата им. Патоанатомия и

патофизиология, сиптомокомплекс на вербални и невербални разстройства при ВЦУН.

14. Съдържание на комплексната система от въздействия за преодоляване на речевата патология при ВЦУН. Значение на хирургическата интервенция. Особенности на френското и на немското направление в логопедията.
15. Плавностни нарушения. Етиология на заекването и запъването. Роля на неврологичните и на социално психологичните етиологични фактори. Вербална симптоматика при заекване.
16. Форми на заекване. Произход и характеристика на подсиндромите на заекване. Роля на лимбичната система. Отражение на патологията върху емоционалното и когнитивното функциониране.
17. Комплексна система за преодоляване на заекването – съдържание, етапи, специфични процедури. Особенности на работата с деца и с възрастни, значение на мултидисциплинарния подход.
18. Придобита дизартрия-анартрия. Неврологична основа и топичен принцип на поява на синдрома. Форми на придобита дизартрия - характеристика на дизартричните разстройства при отделните форми. Соматични и психични изменения.
19. Паркинсонов синдром. Неврологични и говорни нарушения. Диференциална диагноза на дизартричните и апраксияните разстройства. Терапевтична стратегия за преодоляване на говорната апраксия.
20. Детска церебрална парализа (ДЦП) и дизартрия на развитието. Роля на моторните системи – пирамидна и екстрапирамидна, и техните разстройства за поява на ДЦП и дизартрия на развитието. Патоморфологични промени и клинични форми на ДЦП.

21. Дизартрия на развитието. Характеристика на говорните нарушения и на езиковия дефицит, особености на вербалните нарушения в зависимост от клиничната форма на ДЦП. Соматична и психична абнормност при дизартрия на развитието
22. Терапевтични стратегии при дизартрия, съдържание на етапите на логопедичната работа за преодоляване на говорните нарушения. Същност на предречевата рехабилитация при дизартрия на развитието. Значение на комплексната терапия.
23. Афазия. Корови зони, свързани с езика и речта. Етиология, класификация, отражение на афазията върху психичното функциониране. Обяснение на афазичните, гнозисните и праксисните разстройства от позицията на йерархичния модел на вербалната комуникация.
24. Специфика на моторните форми на афазия. Симптоматика на подсиндромите на моторните форми на афазия. Терапевтични стратегии на логопеда в зависимост от спецификата на подсиндромите.
25. Специфика на сензорните форми на афазия. Симптоматика на подсиндромите на сензорните форми на афазия. Терапевтични стратегии на логопеда в зависимост от спецификата на подсиндромите.
26. Езикови нарушения на развитието. Етиология и синдроми на първична и вторична патология. Критичен анализ на трактовката на езиковите нарушения на развитието в медицинския и в лингвистично-поведенческия модел.
27. Първични (специфични) езикови нарушения. Симптоми, отражение върху когнитивните процеси. Диференциална диагностика със сходни състояния. Комплексна система за преодоляване на

първичните езикови нарушения, съдържание на логопедичната работа в първи, втори, трети етап.

28. Обща симптоматика на интелектуалната недостатъчност етиология, степени на проява, отражение върху развитието на детето, особености на вербалното му поведение. Специфика на логопедичната работа при интелектуална недостатъчност.
29. Обща симптоматика на сензорната недостатъчност – етиология, степени на проява, отражение върху развитието на детето, особености на вербалното му поведение. Специфика на логопедичната работа при сензорна недостатъчност.
30. Обща характеристика на аутизма – причини за появата му, прояви, отражение върху психичното функциониране на детето. Особенности на вербалното поведение и специфика на логопедичната работа при ранен детски аутизъм.
31. Дислексия/дисграфия. Придобити нарушения на писмения език и нарушения на овладяването му. Неврологични фактори за тяхната поява. Характеристика на нарушенията на четенето и писането.
32. Когнитивни и емоционално-поведенчески нарушения при дислексия на развитието. Отражение върху социалното функциониране. Инструментариум за преодоляване на нарушенията на четенето и писането. Роля на мултидисциплинарния подход.

Ръководител на катедрата:

(проф. дпн Ц. Ценова)

януари, 2016

ЛИТЕРАТУРА

към конспекта за държавен изпит по логопедия:

Основна:

1. Ценова, Ц. Основи на логопедията. С., 2012.
2. Ценова, Ц. Логопедия – описание, диагностика и терапия на артикулационните нарушения. С., 2015.

Допълнителна:

1. Анастасов, Ю. Вродени лицеви аномалии. Пловдив, 2006.
2. Асенова, И. Невропсихология. Благоевград, 2009.
3. Атанасова, А. Специфични нарушения на способността за учене. С., 2006.
4. Боянова, В., М. Станкова. Хиперактивност и дефицит на вниманието. С., 2003.
5. Василева, Н. Проблеми на ранната диагностика на аутизма. – В: Диагностика и терапия на генерализирани разстройства на развитието. Под ред. на Боянова, В. С., 2006, с. 67-74.
6. Василева, Н. Възстановяване на речта след инсулт. – Възстановяване след инсулт. Велева-Горанова, Ст., Н. Василева, Хр. Недев. С., 2011, с. 53-126.
7. Винарская, Е. Н., А. М. Пулатов. Дизартрия и ее топико-диагностическое значение в клинике очаговых поражений мозга. Ташкент, 1989.
8. Георгиева, А. Познаването и обяснението на езиковите нарушения на границата между двете хилядолетия. – сп. Специална педагогика, 2000, 4, 13-33.
9. Георгиева, Д. Избрани методи за корекция на заекването. Благоевград, 1996.
10. Георгиева, Д. Нарушения на плавността на речта. С., 2000.
11. Диагностичен и статистически наръчник на психичните нарушения (DSM-IV 2000 - Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM-IV), 2000.
12. Енева, Й. Анализ на съпътстващите проблеми на деца с вродени цепки на устните и/или небцето. – Специална педагогика, 4, 1997, с. 31-41.
13. Ипполитова, А. Г. Открытая ринолалия. М. 1983.
14. Мавлов, Л. Алексии, аграфии. С., 2005.
15. Матанова, В. Диагностика на деца с комуникативни нарушения. С., 1998.
16. Матанова, В. Дислексия. С., 2001.
17. Милиев, Д. Диагностика на децата с аномалии на речта. С., 1990.
18. Овчарова, П., Р. Райчев. Афазии, апраксии, агнозии. С., 1980.
19. Симонска, М. Речева апраксия при деца: дефиниране и основни прояви. – Специална педагогика, 3, 2011, с. 30-37.
20. Филичева, Г. Б., Н. А. Чевелева, Г. В. Чиркина. Основы логопедии. М., 1989.
21. Ценова, Ц. Комуникативни нарушения в детска възраст. С., 2001.
22. Ценова, Ц. Нарушения в овладяването на писмения език. С., 2012.
23. Adams, C. Syntactic Comprehension in Children with Expressive Language Impairment. – British Journal of Disorders of Communication, 1, 1990, p. 31-39.
24. Bloodstein, O. /1984/. Speech Pathology: An Introduction, 2d ed. Boston, 1984.
25. Brent, M., Gough, F. & Robinson, S. Working with Secondary Students with Language Difficulties. London, 2001.
26. Crary, M. Developmental Speech Disorders. San Diego, 1993.
27. Goswami, U. & Bryant, P. Phonological Skills and Learning to Read. Hillsdale, NJ, 1990.
28. LaPoint, L. L. Neurogenic Disorders of Speech. – In: Stames, G. H., E. H. Wiig (Eds.). Columbus, 1982, p. 370-400.
29. Oyer, H., Hall, B. & Haas, W. Speech, Language and Hearing Disorders. Needham Heights, 1994.

29. Snowling, M. J. *Dyslexia – A Cognitive Developmental Perspective*. Oxford, 1989.
30. Wetherby, A. *Speech and Language Disorders in Childhood – an overview*. – In: Darby, J. (Ed.). *Speech and Language Evaluation in Neurology: Childhood Disorders*. New York, 1985, p. 3-33.

29. Snowling, M. J. *Dyslexia – A Cognitive Developmental Perspective*. Oxford, 1989.
30. Wetherby, A. *Speech and Language Disorders in Childhood – an overview*. – In: Darby, J. (Ed.). *Speech and Language Evaluation in Neurology: Childhood Disorders*. New York, 1985, p. 3-33.